

ELS TRES REIS D'ORIENT

Dormen tots tres sota una sola capa;
han menjat, han begut,
de savi cor beatament rigut
amb camellers i pòtols al taulell de l'etapa.
Per cada nit, inconfortable pont,
passen a un nou dia amb reial paciència;
un poc de llur closa ciència
cau dins el temps obscur que corre sota el son.
Dues llunes i escaig, més o menys ben comptades
Vindrà que ja no comptaran-
hauran així de llurs mirades
abolit la tristesa d'estar sempre lligades
pels nombres i pels mots sabuts per endavant.
Els estels havien fins ara
marcat la xifra erta d'un destí o d'un estil,
presidit una vetlla clara;
aquest, sense ésser allò que es diu gentil,
atreu estranyament, com un amor que empara
tot semblant que allunya la cara.
Fan via els tres; sol, però cadascun
amb imatges humanes que brusques obsedeixen...
des dels anys excedit i dolçament cedeixen...
la terra és broixa al llarg del riu profund.
Els camellers rondinen
i els secretaris abominen
de no saber tanta esperança on va.
Déu, però, en cada instant, és un pur començar.
I ho aprèn qui recorda
camí de la naixença, no del cansat futur;
quan no mou els records un malmirros conjur,
sinó un sentit que estel i pas acorda.
I els tres fan via, estranys al pensament:
recordant simplement:
cares amb mots nocturns vora un foc que s'apaga,
mans que de sobte signen no se sap què al lluny,
un fil de sang que brilla entre una seda vaga,
unes dents pregant sobre un puny;
i ulls sobretot: d'infants ofesos, de parteres
no closes i ja somrients,
de soldats que la guerra duu a l'era, innocents
del vent de les banderes;
i els ulls d'aquell ferit oblidat entre els morts...
Tants, tants ulls desatesos tret d'ara, en els records.
I que tots, ara se'ls revela,
cercaven, com perduts aire enllà, que es mostrés
el Rei que sempre salvi, i els pobres els primers,
els pobres, que s'apinyen com l'animal que bela.
La terra és trista al llarg del riu constant.
I els tres fan via, recordant.
Fins que ja ve garriga
i oliverars polsosos i alguna torre antiga
coronant, fosca, un poblet i un tossal.
La línia de les neus queda lluny, fantasmal.
I més enllà de l'altre horitzó deu haver-hi
ja el mar viven, per l'aire més lleuger que hi ha aquí.
Esperen trobar gent d'imperi,
informada i oberta; però no és així;
ans són ells el misteri,
que han travessat deserts per adorar un nadó
fill del Rei i alliberador
i qui, guiat, el cerca ¿no el troba quan arriba?
Molts es torben; alguns riuen per sota el nas;
ja un secretari anota, reforçant la cursiva,
que el viatge ha estat un fracàs.
I en la nit del suburbi lladrucs, mentre folga
per les tavernes i els bordells
la tropa del seguici, ells,
els tres, hagut consell de la capa que els colga,
entenen que és de llei
que sobre un Fill de Rei a rs reis sigui el rei
qui procuri notícia.
I els servirà el rei, amb un tan ric suport
de profetal report,
que no hi veuran malícia.

L'última tarda és prima i sense sol. L'estel
s'hi trasllueix, ja quasi sense cel
per declinar. Els tres formen la caravana:
han menjat, han begut,
a la taula reial cortesament rigut.
El camp se'ls dona, obert a dolça mida humana.
Fan cap, ja de vespre, al poblet.
L'estel s'atura al cim d'una casa -la casa:
entre el camp i un carreró estret,
la designa el quiet fulgor de l'alta brasa.
Al costat de la casa, sota l'esclat de brots
d'una grassa figuera, hi ha un pou, amb una dona
que treu aigua i que els mira d'un sol cop d'ull a tots,
acollint amb un pur llenguatge que no sona.
I entra dins, sense pressa, i en surt portant el Fill
i s'asseu al llindar. Que tot ha estat senzill!

Des d'ara els secretaris
deixaran que tot sigui contat de viva veu,
d'homes que ha vist a home que veurà, perquè creu;
i el testimoniatge valdrà mil·lenaris.
I encara que ells no en feren cap escrit,
se sap que el Fill de sobte va dreçar-se
emportant-se les mans que el tenien pel pit;
i va semblar que tota la vida orba, esparsa
dels temps pujava amb Ell prenent poder i sentit
eterns com en el Mot que fou Llum en ser dit-
I ja tothom comprèn el que és la vida en la vida
i el que és vida en la mort. Un cameller fa un crit,
un altre estira d'esma el camell per la brida;
el Rei negre amb els ulls pregunta al blanc; i el ros,
que és vehement tant com és cavil·lós,
es tira a terra, amb braços oberts com un que abraça
i canvia secrets. Després serè, amb traça
de majordom que para una taula de ric,
estén davant la Mare, damunt la licorella,
la capa que els ha dat misteriosos abric
-i que comença a ser vella-;
i hi fa abocar el tresor:
gemmes, perfums i or.
I vénen infants de les portes:
surten un a un i a borbolls,
però no com a folls,
sinó discretament; i per les sendes tortes
del camp en puguen més; i també les ciutats
n'envien, i els altres països;
i del fons nu dels temps encara no comptats
se'ls n'ajunten, amb rostres per endavant precisos:
descalços o abillats
com prínceps de pintura;
n'hi ha de blancs, de llors; d'adrets i iguals
i d'encongits per la gepa futura;
de grocs per fam i d'altres lluents com animals
que es crien per l'ensunya;
hi ha els de Judea i els de tot el món,
i en un angle, amb llur bell parlar, els de Catalunya.
Tots els infants en cercle immens hi són,
tots infantats de nou per la Mare infantina,
tots voltant el tresor
per compartir-lo amb el Fill, que s'inclina
sobre els perfums i les pedres i l'or.
I l'infant d'ulls bonics que vaig ser, també hi era;
i em recordo de tot:
com vaig tastar, com tots, curiosos pres pel mot,
la mirra, amarga amb aroma estrangera.
I tinc, ben enfonyada, però he perdut la clau,
una turquesa dura, única pel seu blau;
i un robí, talment una espurna
de sang divina; i ara que em vaig vell,
mai no me'l miro, roig sobre el desat anell,
que no hi vessi una lenta llàgrima taciturna.

Carles Riba,
Esbós de tres oratoris